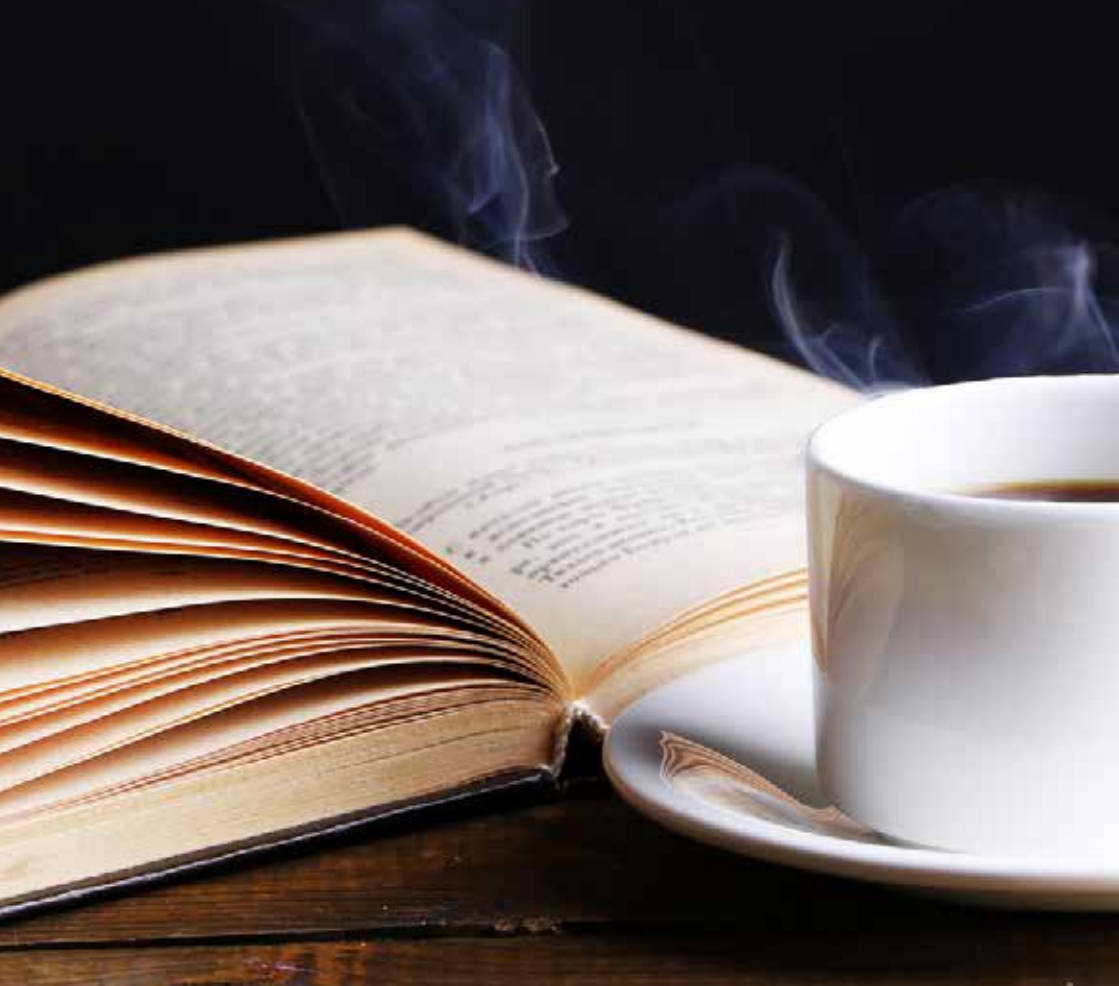

A L M A N A C H

**LITERÁRNÍ KAVÁRNA
PLZEŇ**

2018 / 2019

Slovo úvodem	6
1. kolo – Podvodník a jeho oběti	11
Podvodník.....	13
Do třetice.....	15
2. kolo – Vlákám tě do záhuby	19
Havrana ve snu viděti.....	21
Člověk a Hlas.....	27
3. kolo – Nadvláda tyrana	29
Tygr.....	31
4. kolo – Tajemný svět za zrcadlem	35
Lajka.....	37
Zrcadlo.....	41
Odborná porota	42

Vážení čtenáři,

dostává se Vám do rukou sborník již čtvrtého ročníku Literární kavárny DJKT, projektu, který je určený pro nadšence do literatury, psavce a amatérské autory, kteří nechtějí psát do šuplíku, ale rádi by svou zálibu či talent rozvíjeli. V sezóně 2018/2019 byla soutěž určena pro všechny ve věku 13–26 let a rozdělena do čtyř kol, tematicky spjatých s výraznými premiérami činoherního souboru DJKT, přičemž z každého kola vzešel jeden vítěz odborné poroty a jeden vítěz diváků, pro kterého měla veřejnost možnost hlasovat prostřednictvím webových stránek Literární kavárny. A právě v tomto Almanachu máte skvělou příležitost si jednotlivé vítězné texty přečíst! Celou soutěž obohatily dva neformální večery, kde dramaturg činohry Vladimír Čepek a herečka a členka odborné poroty Apolena Veldová pohovořili s mladými autory o jejich tvorbě a rozebrali stěžejní díla repertoáru činohry – Tartuffe a Modrovous. Protože chceme podpořit kreativní psaní mladých, poskytnout jim prostor k prezentaci svých děl a odstranit zábrany prezentovat své dílo na veřejnosti, byl do projektu zařazen i workshop na téma práce s textem a hlasový projev pod vedením herečky Apoleny Veldové, který byl pro velký zájem uveden hned ve dvou termínech.

Příští sezónu zachováme v Literární kavárně DJKT čtyři tematicky a žánrově odlišná kola, ale projekt rozšíříme o novou kategorii, a to o kategorii od 26 let. Už teď můžete přemýšlet o příbězích na náměty – Výročí sametové revoluce, Umělá inteligence a Přichycen při činu. Čtvrté, tedy poslední kolo bude zaměřeno na poezii. Přál bych si, aby tento projekt nejen mladé lidi povzbuzoval, inspiroval, ale i podporoval jejich kreativního ducha, a je pro mě velkou radostí, že stále nacházíme lidi, kteří se i přes svůj nabitý program s námi na Literární kavárně DJKT podílejí. Velký dík patří odborné porotě, ve které usedli odborníci na český jazyk a literaturu – učitel na VOŠ a SPŠE Jan Anderle a učitelka na Gymnáziu Františka Křížíka Tereza Dubníčková, ředitelka Knihovny města Plzně Helena Šlesingerová, učitel Gymnázia J. Vrchlického Štěpán Špád a přední herečka a od září 2019 i šéfka plzeňské činohry Apolena Veldová.

Tímto děkuji všem zúčastněným za báječnou spolupráci!

doc. MgA. Martin Otava, Ph.D.,
ředitel DJKT

/Almanach
Plzeň

***Detektivní příběh na téma
„Podvodník a jeho oběti“***

Izabela Straková

Narodila jsem se 18. listopadu 1998 v Rokycanech. V raném dětství jsem popravdě četla s nechtutí, cestu do literárního světa mi otevřela až moje češtinářka Gabriela Sloupová na Gymnáziu Rokycany, která se obecně stala mou velkou inspirací. Momentálně učím angličtinu v soukromé jazykové škole Jana Vaščka a příští rok, doufejme, nastupuji na pedagogickou fakultu ZČU. Po dokončení studií bych ráda vyučovala dějepis a český jazyk.

Podvodník – Napsáním této filozofické povídky jsem se ve skutečnosti snažila vyhnout práci na typickém detektivním příběhu, což je téma, které mě vůbec neláká číst ani psát. Potom jsem do pera vložila několik svých existenciálních úvah a bylo to.

Podvodník

„Všichni byli podvedeni,“ zašeptala Smrt stojící vedle mě. Měla bledou, nevýraznou tvář, oči hluboko zapadlé v kostnatém obličejí, jenž neměl ženské ani mužské rysy. Celou postavu zahalovaly syté černé šaty, které silně kontrastovaly s prudkou bělostí místnosti. „Všichni,“ opakovala a nevěříčně kroutila hlavou na úzkém krku.

„Kým byli podvedeni?“ ptala jsem se. Smrt mlčela. Snažila jsem se zachytit její pohled, ale Smrt upírala zrak na tři těla ležící u našich nohou. Mrtvoly společně tvořily podivný obrazec – stařenu s vrásčitými víčky, poklidně staženými přes vyhaslé oči, vojáka v kyrsu, proraženém dělovou koulí, a náheho vychrtlého muže, jehož žebra vystupovala z bezbarvé kůže jako nože. Poklekla jsem k nim.

„Zdá se, že nejsou ze stejné doby,“ zamumlala jsem a hlas se mi v půli věty zlomil, když jsem zkoumala mladíkův výraz. Byl strašný – modré oči měl na rozdíl od stařeny strachem vytřeštěné, ústa zůstala otevřená v němém výkřiku, zpoza helmy, zdobené koňskou žíní, vytékal již zaschlý čůrek krve. Nejhorší byla jeho hrud, v níž zela temně rudá díra. „Zemřel 16. května 1815 u Waterloo,“ konstatovala Smrt, stále zírající na špičky svých bot. Se závratí jsem se přemístila k další oběti – k vyhublému zjizvenému muži, jemuž na nose seděly rozbité staromódní brýle. „Osvětim, 2. srpen 1943,“ řekla Smrt.

„A ona?“ ptala jsem se, ukazujíc na poklidně ležící starou ženu.

„Úmrtí ve spánku, včera,“ odpověděla Smrt.

Žaludek jsem z toho všeho měla jako na vodě, odklopýtala jsem proto od mrtvých dál oslnivou místností beze stěn. Cítila jsem na sobě pochmurný pohled Smrti. „Někdo je podvedl,“ začala jsem.

„Byla to stejná osoba?“

„Ano,“ přitakala Smrt.

„Jak... jak to mohl být jeden člověk, když se každý narodil v jinou dobu? Nedává to smysl!“ rozkřikla jsem se na Smrt.

„Ne, to skutečně nedává,“ souhlasila Smrt.

„Ale... ano, jednu věc společnou mají,“ pokračovala jsem zastřeným hlasem ve svém monologu.

„Jsou mrtví, všichni jsou mrtví.“ Krátká pauza, myšlenky nesourodé a vzájemně se proplétající, přitom jasně směřované skrze můj hněv. „Tys to byla. To ty jsi je zradila!“

Do ticha se ozval chladný smích Smrti. „Ach, vy lidé! Díváte se a nevidíte, posloucháte a neslyšíte. Ne, já nejsem ta, kdo zraňuje. Já jsem naopak spravedlivá. Ty moc dobře víš, kdo je zradil.“ Ve chvíli, kdy to dořekla, vešla do místnosti bez dveří další postava – urostlý muž s plavými vlasy a nádhernými zuby. Ústa se zešíroka křenila na mě a na Smrt, jeho oči se však neusmívaly. Naopak v nich plály jakési dravé jiskry. Byl to pohled vlka zírajícího na beránka.

„Zdravím,“ zahlaholil zvesela. „Jmenuji se Život.“

S trhnutím se probouzím, až se kolečka nemocničního lůžka o pár stop posouvají. Někdo klepe na dveře. „Dále.“

„Slečno, jste připravena na chemoterapii?“ ptá se zdravotní sestra.

„To Život nás podvedl,“ povídám nahlas.

„Co prosím?“

„Nic, jsem připravená.“

Odjíždím bělostnou chodbou, se sípavým dechem a s pocitem, že jsem byla tak nějak... podvedená.

Anežka Staňková

„Anežka Staňková, studentka Gymnázia Jaroslava Vrchlického v Klatovech, spoluzakladatelka a členka redakce studentského časopisu Psanec, zároveň také členka studentského parlamentu Emila Frída při Gymnáziu Jaroslava Vrchlického. V psaní se našla již na základní škole při hodinách slohu, více se ovšem vzhledla v básnické tvorbě. Jejím snem je vydat básnickou sbírku. Aktivně se již třetím rokem účastní překladatelské soutěže Ars poeticae, v níž sklízí úspěchy s překlady německé poezie. Kromě psaní se zajímá o historii, jejímuž studiu by se ráda po ukončení gymnázia věnovala. V hlubším poznávání dějin vidí určitý smysl, nejvíce ji baví lidské osudy, které pro ni mají jistou spojitost i s literární tvorbou. Vždyť i v knihách jsou vyprávěny lidské osudy, jen často s fiktivními postavami.“

Do třetice

4. března 1928

„S Edwardem Greyem jsem se seznámila zhruba před měsícem na opeře Don Giovanni. Měl velmi zdvořilé vystupování a působil inteligentním dojmem. Neměla jsem důvod pochybovat o jeho úmyslech. Začali jsme se téměř denně vídat a náš vztah přerostl v mnohem hlubší cit, než je pouhé přátelství. Alespoň jsem si to myslela do té chvíle, kdy mě nechal stát samotnou a zrazenou před nástupem na tu loď.“

„Na jakou Loď, paní Smithová?“

„Na loď směřující do Ameriky. Byli jsme tak domluveni, že vše zařídí a sejdem se až před odjezdem.“

„Měli jste spolu odcestovat?“

„Ano, Eddy dost často mluvil o poznání světa, a že dokud jsme mladí, rád by cestoval. To od něj znělo úsměvně, jelikož byl aspoň o dvacet let mladší než já. O cizích zemích mluvil s takovým nadšením, snil o životě mimo Anglii. A hlavně ten život chtěl prožít se mnou, a to musíte uznat, že ženě v mém věku zalichotí. Byli jsme opravdu zamilováni, tedy jak říkám, on tak působil, ale mé city byli ryzí. Dohodli jsme se tedy na společné cestě za oceán. Nabídl se, že vše zařídí, abych s ničím neměla starosti. Ovšem na toto zařizování potřeboval jistý finanční obnos. Přiznávám, zpočátku jsem měla pochybnosti, ale on mi jen řekl: ‚Nemáš se čeho bát, Bettyňko, za tyhle peníze nám zařídím parádní život za oceánem a pak už se budeme mít jenom dobře a budeme jenom spolu.‘ A tak jsem mu ty peníze dala.“

„Kolik to bylo, madam?“

„Dvě stě liber. Vzala jsem je z pozůstalosti mého muže. On si vždycky přál, abych díky nim byla šťastná a tento účel by mi jistě neodpíral.“

„Můžete nám ještě popsat, jak daný Edward Grey vypadal?“

„Vysoký asi jako vy, štíhlé atletické postavy. Krátké tmavě hnědé vlasy sčesané dozadu, zelené oči a hladce oholená tvář. Velmi si potrpěl na bezchybný vzhled.“

„Nedokázala byste si vybavit nějaký charakteristický rys, mateřské znaménko?“

„O mateřském znaménku nic nevím, ale přes levé rameno se mu táhla dost ošklivá jizva. Říkal, že je to vzpomínka na pád z koně.“

„Tak to by nám prozatím stačilo. Ozveme se Vám, jakmile budeme vědět něco bližšího.“

27. června 1928

„Jak se Vám ten dotyčný představil, slečno Chapmanová?“

„Theodore Brown.“

„A co přesně Vám ten člověk udělal?“

„Co mi udělal? Nechal mě tam, sprostě mě obalamutil. Byli jsme domluvení, že odletíme z Anglie. Už mě to doma nebavilo, samé zákazy a příkazy, co musím a co nesmím. Chtěla jsem žít vlastní život, být svobodná. Teddy mi v tomhle rozuměl a nikdy nezapomenu na to, co mi řekl: ‚Pokud chceš být svobodná, Katty, musíš se zbavit kotvy, která tě táhne ke dnu.‘ I když to byl podvodník, v tomhle měl pravdu. A protože pro mě byla tou kotvou má rodina, dohodli jsme se, že odletíme, nejlépe do Ameriky, protože tam je ten život prý úplně jiný. Řekl mi, že svobodný život není jednoduchý a že budeme potřebovat něco do začátku a také na letenky. On ale nebyl z bohaté rodiny jako já, a tak mě požádal o dvě stě liber a že všechno zařídí, protože mě by každý snadno poznal. Neměla jsem důvod mu nevěřit, sice jsme se znali krátce, ale jako by to byla věčnost. A pak, v den odletu, zkrátka nepřišel. Snažila jsem se letadlo pozdržet, ale když mi řekli, že let je plně obsazený, došlo mi, že jsme nikdy ani na seznamu cestujících nebyli. Víte, možná tak působím, ale zas tak hloupá

nejsem. Taky bych tu mohla sedět v kaluži slz, ale mně jde jen o to, abyste toho podvodníka chytili.“
„Uděláme, co bude v našich silách, slečno. Můžete ještě popsat jeho vzhled?“
„Měl krátké tmavé vlasy s pěšinkou na stranu a upravený knírek. Byl celkem vysoký a štíhlý, připadal mi jako sportovec, ale údajně pracoval v nějaké kanceláři.“
„Nebyla na něm nějaká maličkost, která by ho dokázala jasně identifikovat? Například jizva?“
„Ano, myslím, že jsem si jednou všimla takové hluboké jizvy na rameni.“
„Na kterém?“
„Možná levé? Ano, určitě na levém.“
„Dobrá tedy. Prozatím Vám, slečno Chapmanová, děkuji, doufám, že se Vám budeme moci co nejdříve ozvat.“

10. října 1928

„Uklidněte se, paní Bakerová, a řekněte mi, kdo a co Vám provedl.“
„Mně nikdo nic neudělal, ale jemu nejspíš ano.“
„Komu?“
„Mému, ehm, příteli, Alfredu Blackovi. Byli jsme smluveni na odjezd dnešním ranním vlakem z města, ale nepřišel. Velmi se obávám, že se mu muselo stát něco strašného, jinak by se určitě dostavil.“
„Jak vypadá Váš přítel?“
„Je to velmi šarmantní muž, vysoký, dobře vypadající. Má hnědé vlasy a pronikavě zelené oči. A nosí brýle. A ještě, což není na první pohled vidět, na levém rameni má jizvu, jako vzpomínku na velmi nešťastný souboj.“
„Kam jste se měli společně vydat?“
„Na sever, na venkov k rodině. Ale co to s tím má společného?“
„Proč jste neodjela sama?“
„Neměla jsem lístek. Vše zařizoval Freddy. Byli jsme domluvení, že se ráno v pět hodin sejdem na nádraží a společně nasedneme do vlaku. Opravdu se bojím o jeho život.“
„Dávala jste panu Blackovi na pořízení jízdenek nějaký finanční obnos?“
„Ne, to vůbec. I když jsem mu to nabízela. Řekl mi: ‚Patti, peněz mám dost a postarám se o nás oba.‘“
„Jak dlouho se s panem Blackem znáte?“
„Proč se ptáte?“
„Mám totiž důvodné podezření, že údajný pan Black je podvodník.“
„To nepřipadá v úvahu. Freddyho znám velmi dlouho, děle, než manžel.“
„Jste tedy vdaná. Jaká je Vaše rodinná situace, paní Bakerová?“
„S manželem jsme svoji pět let. Děti jsme zatím bohužel obdařeni nebyli. Pořád ovšem nevím, co mají tyto nepatřičné otázky společného se zmizením mého přítele.“
„Možná dost. Kdybychom potřebovali doplnit Vaši výpověď, dáme Vám vědět. Teď můžete jít domů.“

„Tak jsem se na tu Patrice Bakerovou trochu vyptal. Podle všeho je to její manželství z rozumu. Rodina se dostala do finančních problémů, a tak holku provdali za dobře situovaného obchodníka. Ale moc spokojení prý nejsou, Bakerovi vadí, že nemá dědice.“

„Takže se provdala, aby přinesla zchudlým rodičům peníze do kapsy.“

„No jo, ale za pár let se její otec vzámatořil a teď si žije snad ještě líp, než dcera.“

„Takže se rozhodla vrátit domů? Opustit nuceného chotě? Ale co ten Black? Vůbec do toho nezapadá, spíš už jsem si myslel, že máme další k těm dvěma.“

„No, zkusil jsem se na něj poptat taky, kdyby to jméno náhodou nebylo falešný. A není. Alfred Black vážně existuje. A co víc, prý se v mládí zapletl právě s Patrice Bakerovou.“

„Takže to vypadá, že chtěli skutečně společně odjet, Patrice Bakerová by konečně opustila manžela, dala se dohromady se svou láskou z mládí. Předpokládám, že si Blacka nevzala, protože

nebyl finančně zajištěn.“

„Ale podle všeho teď už byl.“

„Něco mi říká, že to s těmi podvody souvisí. Podívej se na to ty.“

„Tak už minimálně ta jména – Eddy, Teddy, Freddy. A příjmení – Grey, Brown, Black? Dost oči-vidné komisaři. A popisy vzhledu jsou všechny tři prakticky totožné. Navíc, pane, ta jizva na levém rameni Vás vážně nezarazila? Jde o totožného člověka. Řekl bych, že si těmi podvody na zajištěných ženách vydělával na útek se svou velkou láskou. Přeci jen nechtěl za ní přijít jako chudák. Kvůli tomu ji už jednou ztratil.“

„Já jsem vážně idiot. Dobrá práce Tome. Je vidět, že už stárnu. Ale jedna věc tu stále nesedí.“

„Jaká pane?“

„Když už všechny ty peníze měl, všechno bylo zařízené a domluvené, proč nakonec nepřišel?“

***Hororový příběh na téma
„Vlákám tě do záhuby“***

Dominika Podvolecká

Vždycky jsem ráda psala. Povídky i pohádky. Na základní škole víc než na střední. Tam jsem totiž vyměnila beletristickou tvorbu za žurnalistickou. A stala se novinářkou na zkoušku. Na chvíli. Ale bavilo mě to. Přesto jsem se však rozhodla nastoupit na pedagogickou fakultu. Češtině jsem zůstala věrná. Studuji ji. A píšu. Zase. Do šuplíku, do literárních soutěží i na blog. A ráda čtu. Především české autory. Taky bych si jednou chtěla zkusit napsat vlastní knížku. Místo psaní románu se teď snažím psát diplomovou práci.

Tak psaní zdar!

Havrana ve snu viděti

Zasněžená ulice působila tiše a čistě. Bílou barvu má ráda. Uklidňuje ji. Položila si těžký kufřík vedle sebe. Drožkář už odjel, jen klapot koňských kopyt se ještě z dálky ozýval. Páteční ráno bylo mrazivé, nikde nikdo. Dívala se na velký dům na Malostranském náměstí. Tady by teď měla bydlet. S tetou. Kterou nikdy předtím neviděla. Chtěla zůstat v penzionátu, ale zákon zní jasně, po dosažení devatenácti let, se z dítěte stává dospělý a musí se postavit na vlastní nohy. Ač bylo v penzionátě mnoho dívek, přesto se jí podařilo udržet si určitou anonymitu a soukromí. Nyní se má nastěhovat ke své pratetě. K sedmdesátileté paní, které patří onen velký dům.

Zhluboka se nadechla a zaklepala na těžké vyřezávané ebenové dveře. „Přejete si?“ ozval se ženský hlas pootevřenými dveřmi. „Mé jméno je Karla Herbergová, jdu za svou pratetou Emílií.“

„Jistě slečno, pojďte prosím dále.“ Ten hlas patřil služebné Marii. Prošedivělé paní s přísnou tvář a hlubokými vráskami. „Pojďte prosím za mnou. Madam vás již očekává,“ řekla a stoupala po mramorových schodech do prvního patra.

V pokoji naproti schodišti seděla teta v křesle u okna.

„Madam, slečna Karla.“ Karla pomalu přistoupila ke křeslu: „Dobrý den, tetičko,“ poklonila se a políbila Emílii ruku. Vráscitá ruka se zase stáhla zpátky do klína. Emílie sáhla po lornonu a důkladně si prohlédla Karlu od fialového klobouku, přes vlněnou pelerínu, až po sametové fialové šaty, ze kterých byla vidět jen suknice.

Vstala z křesla a pravila: „Vítám tě v mém domě. Tvůj pokoj bude ve druhém patře. Doma budeš vždy před devátou hodinou, žádné pánské návštěvy. Nezapomeň, že jsi šlechtična, dbej proto o dobrou pověst nejen tvou, ale také celé rodiny. Večeře jsou v sedm hodin, Marie ti ukáže jídelnu. Každou středu, pátek a neděli budeš chodit spolu se mnou na mši do kostela svatého Mikuláše. To je vše, můžeš jít do svého pokoje.“ Emílie se opět usadila do křesla.

Marie zavedla Karlu do jejího nového domova. Velký tmavý prostor ji plně pohltl. Zelené závesy na vysokých oknech, květinové malby na klenutém stropě. Karla byla tím prostorem úplně omámena. Lehla si do nadýchaných peřin a usnula.

Probudila se až druhý den ráno. Otevřela okno a podívala se do zahrady. Studený prosincový vzduch ji ovál a tělem projel chlad. Měla jen lehkou noční košili, už by si měla vzít něco teplejšího, sotva se minulý týden vyléčila z chřipky. Karle je to jedno, jen si zkřížila ruce na prsa. Nemohla přestat myslet na sen, který se jí v noci zdál. Ten sen už několikrát zažila. Lesy, zima, tma, křik havrana, malé děvčátko, které utíká v bílé noční košilce.

Ke snídani přišla, až když hodiny odbíjely osmou. Tetu již u stolu nezastihla. Dala si jen čaj a plátek vánočky. Marie už vařila polévku, bude čočková. Karla se vrátila k sobě do pokoje a přemýšlela, co bude dnes dělat. Začala si vybalovat věci, otevřela skříň, z kufru si vzala svazek knih a chtěla je uložit na polici. Ta ovšem nebyla prázdná. Vedle šperkovnice našla album. Na starých fotografiích viděla mladý pár ve svatebním. Štíhlý světlolasý oficír a drobná dívka v dlouhých bílých šatech. Podle podoby poznala své rodiče.

Na otce si nepamatuje vůbec, padl v bitvě u Hradce Králové, když byl Karle měsíc. Matka jí v pěti letech zemřela na zápal plic. Karla zůstala sama a byla dána na výchovu do penzionátu pro šlechtičny. Vzpomínky, které se Karle vynořily, jí vehnaly slzy do očí. Musí pryč. Pryč z domu, na čerstvý vzduch. Přehodila přes sebe plášť a vyběhla ven na ulici. Sobotní ruch města ji trochu polekal. Chtěla být sama, vydala se tedy úzkou uličkou směrem k Vltavě. Nábřeží bylo liduprázdné, na skoro zamrzlé řece pochodovaly jen labuť.

Najednou ji spatřila. Stála přímo proti ní. Mohla být tak stejně stará, plášť jí padal z ramena dolů. Udělala pár kroků ke Karle. I Karla trochu postoupila: „Dobrý den,“ pozdravila a otřela si mokrou tvář. „Dobrý den,“ odvětila neznámá a uklidila kapesník zpět do kapsy.

Bylo chladno a začalo sněžit. Karla se otrásla zimou, porovnávala si plášť a vydala se zpět domů.

Obědvala sama, tetička je na návštěvě u své známé. Po obědě usnula, cítila se hrozně vyčerpaná. Až v sedm večer ji probudilo Mariino klepání: „Slečno, je večere, madam vás dole očekává.“ „Dobře, vyřídíte tetičce, že hned přijdu.“

Velká jídelna vypadala za světél petrolejových lamp docela jinak. Snad více tajemněji, i prateta vypadala ještě více přísněji než včera ráno. „Pomodlíme se,“ pronesla teta, když Karla usedla za stůl. „Pane, děkujeme ti za tvou milost, za tvé dary, opatruj nás ve zdraví. Amen.“ „Amen,“ řekly Karla s Marií jednohlasně. „Dobrou chuť. Jaká byla procházka po Praze?“

„Děkuji, tetičko, pěkná. Praha je nádherné město. Byla jsem tu jen jednou, s dívkami z penzionátu.“

„To jsem ráda, že se ti tu líbí. Nezapomeň, zítra je první adventní neděle. Pojedeme na mši.“

„Ano, tetičko, nezapomenu.“

Světlo petrolejky ji doprovodilo zpět do pokoje. Marie jí mezitím připravila koupel, a až se celé dny topilo v krbu, zima v místnostech byla. Karla se svlékla a co nejrychleji se omyla, i když byla voda příjemně teplá, roztřásla se zimou. Sáhla proto do skříně pro teplejší noční košili. Ještě vlasy rozčesat a pak už jen do postele a spát.

Ten sen, který se jí zdál, už znala: les, temnota, křik, havran, jen něco v něm bylo tentokrát jiné. Už zde nebyla jen jedna holčička, objevila se zde i druhá dívka. Taktéž oděna v bílé košilce. Karle sen nedopřál klidného spaní. Probouzela se, házela sebou ze strany na stranu, až její vlastní výkřik ji úplně probudil. Hodiny právě odčukávaly druhou ranní.

Do svítání už Karla pořádně neusnula. Nemohla přestat myslet na podivný sen. Co znamená? Proč se jí stále zdá? Proč nemůže spát?

Ke snídani si dala jen hrnek černé kávy. Neměla hlad, jen měla pocit, že je ještě v polospánku a chtěla procitnout. Emilie si dala čaj a suchý chleba. Snídá tak vždy.

„Jaké máš, Karlo, dnes plány?“

„Ještě nevím, chtěla jsem tentokrát někam na náměstí, na trh. Koupit nějaké balíčky pod stromček.“

„Dobře, budu tě čekat v pět hodin zde v jídelně. Dnes budeme večerět dříve, v půl sedmé nás kočí odveze na mši.“

„Budu tu, spolehněte se, tetičko.“

Vydala se úzkou uličkou k řece. Třeba ji zase potká. Připadala jí tak známá a blízká. Ano, je tu. Stojí na břehu a rozhlíží se kolem sebe, jako kdyby také někoho hledala.

Karla ji oslovila: „Dobrý den, doufala jsem, že se tu s vámi opět setkám.“

„Dobrý den, to já také. Jmenuji se Klára,“ a podala Karle ruku.

„Těší mě, já jsem Karla. Bydlíte v Praze dlouho?“

„Teprve nedávno jsem se sem přistěhovala.“

„To je náhoda, já také!“ Karle se v očích zaleskla radost. Radost z toho, že objevila někoho blízkého, až se s Klárou viděla podruhé v životě.

Šly nábrežím a vyprávěly si. Jejich životy byly tak podobné. Na Karlově mostě slyšely prodavače jmelí, jak vyvolává kolem sebe, abyste si i vy, slečinky, zakoupily jmelíčka. Došly až k novému Národnímu divadlu. Tam Karla sebrala odvalu: „Kláro, mohu se ti s něčím svěřit?“

„Jistě, povídej Karlo!“

„Několik let se mi zdá stále stejný sen. Les, všude je tma, zima, je slyšet dětský nářek a křik, také krákání havrana se ozývá. A uprostřed všeho je malé děvčátko v bílé košilce. Totiž... Ten sen se mi zdál i na dnešek... A tentokrát tam byly dvě holčičky, skoro stejné. Snad úplně. Co mám dělat? Ten sen mě pronásleduje, stále na něj musím myslet. Nemohu spát. Co to znamená? Co mám dělat?“ Její hlas zněl zoufale.

Klára se na chvíli zamyslela: „Včera jsem si na Malostranském náměstí všimla cedule: médium Ignéz, výklad snů a karet. Co k ní zajít ještě dnes?“

„Taky jsem si všimla, když jsem přes náměstí přecházela... Mám ale trochu strach.“

„Nesmysl, pojďme!“ rozhodla Klára.

Médium Ignéz měla svoji věštinu v malém pokoji s výhledem na Vltavu. „Vítám vás, posadte se prosím. S čím vám mohu pomoci?“ „Trápí mě jeden sen. Nemohu se ho zbavit, nevím, co mám dělat.“ „Podíváme se na to. Podejte mi ruce, zavřete oči a celý sen mi dopodrobna vyprávějte,“ řekla Ignéz, zapálila svíci, zatáhla závěsy a usadila se ke kulatému stolku naproti Karle. Sen, který jí Karla převyprávěla, vyvolal v Ignéz neklid: „Hmm, to není dobré znamení. Havrana ve snu viděti nebo dokonce slyšeti, znamená smrt a neštěstí. Dítě může znamenat vaše dětství, nějaké matné vzpomínky, strach, který jste jako malá zažila. Víte co, vyložím vám ještě karty. Ty nám poví více.“ Zamíchala balíček tarotových karet a podala je Karle: „Vyberte si čtyři karty, levou rukou od srdce.“ Karla uposlechla. Karty, které vytáhla, rozložila Ignéz na stolek. „To je zajímavé, slečno. Viselec, Měsíc, Věž a Smrt.“ „Co to znamená?“ tázala se Karla nejistě. „Viselec, to je symbol pro vnitřní překonání. Jste odhodlaná vydat se zpátky do své minulosti. Měsíc symbolizuje to, že se dokážete postavit vlastním iluzím. Věž, to je krásná karta, to znamená, že nastává čas velkých vnitřních proměn. No a Smrt...“ „A Smrt? Co, co znamená?“ „Konec...“ Karle se na chvíli zatmělo před očima, Ignéz proto rychle dodala: „Anebo i začátek. To záleží jen na vás, milostivá. Dostanu půl zlatky.“ Zaplatila a zvedla se k odchodu. „Děkuju uctivě, slečinko. Vesmír vám je nakloněn, milostivá! Nechtě vás sám pánbůh provází!“ Vyšla ven na ulici jako omráčená. Před domem na ni čekala Klára: „Co se stalo?“ „Musím se vydat do mé minulosti. Zpět do dětství. Tam je klíč, tam je řešení, tam je konec.“ „To je výborný nápad, Karlo! Vydej se na cestu hned zítra! A teď si už pospěš, brzy bude pět, ať jsi včas na večeři.“

K večeři byla krutí polévka a maso na brusinkách. Tentokrát se k jídlu nemusela přemlouvat. Snědla vše s chutí.

Vůz s koňmi byl připraven přesně v půl sedmé. Kočár je zavezl ke kostelu svatého Mikuláše. Vozka pomohl vystoupit nejprve Emílii, poté podal ruku i Karle. Lavice v kostele byly již téměř plné. Tetino čestné místo ve druhé lavici však bylo volné. Usedly, vzaly si modlitební knížky a sepjaly ruce.

Kněž začal s kázáním. Karla ho však neposlouchala, musela myslet na to, co se jí v posledních pár dnech všechno stalo. Myslela na to, jak se vypraví zpět do míst, kde strávila své dětství. Ještě se svou matkou.

„A modlíme se za všechny duše zbloudilé, aby našly klid a vykoupení. Amen.“ „Amen,“ pronesli věřící.

Cesta zpět k domu netrvala dlouho. „Tetičko, mohu se vás na něco zeptat?“ „Jistě, co bys chtěla vědět?“

„Pamatuji si, že jsme ještě s maminkou trávil čas na nějakém panství v lesích. Kde to bylo?“ Emílie sebou trhla: „Proč to potřebuješ vědět?“

„Jen tak jsem si na to vzpomněla,“ zalhala.

„Někde na Šumavě, myslím, dnes je ale nejspíše opuštěné.“

„Děkuji,“ pravila Karla tiše.

Doma začala Karla hledat rodný list. Tam by přeci mohlo být místo narození... Ano, našla ho! Panství Alžbětín. To je cíl jejího putování. Začala si balit věci na cestu.

Ráno při snídani řekla Marii, ať na ni s obědem nečeká. Když odešla i teta na pravidelnou návštěvu, vzala kufřík a vydala se na dráhu.

Vlak ji našel zasněženou krajinou. Dál, tam do míst, která jí měla být tak důvěrně známá. Karla se nepřestávala dívat z okna. Pohled na bílou tmu kolem ji uklidňoval.

Nevnímala ani přistoupení nového pasažéra, až když ji oslovil, otočila se na něj.

„Slečno, slečno, máte zde volno?“ Otázal se černovlasý mladý muž a odložil si kabát na věšák. „Ano,“ odvětila a dál hleděla z okna. „Mohu si vedle vás přisednout?“ Karla jen mlčky kývla hlavou. Neměla chuť se s někým bavit. Stále ji provázel ten sen. Je to skutečné? Jak to všechno dopadne? Roztočila se jí z toho hlava, zavřela oči a opřela se o sedadlo.

„Jste v pořádku, slečno?“ muž se nad ní naklonil. Karla procitla a teprve teď si neznámého pozorněji prohlédla. Štíhlý, vysoký, tmavý oblek, pěstěný knír, který se mu na koncích jemně stáčel do spirálek, a především velké černé oči. Od těch očí, jako by se nešlo odtrhnout. Muž na ni chvíli hleděl, ale jeho pohled Karla nevydržela a otočila se zpět k oknu. „Je mi dobře, děkuji,“ řekla jen.

„To jsem rád. Jedete na Šumavu, na nějaký zimní pobyt? Či něco zařizovat?“

„Tak nějak, víte, Klára mě přemluvila, já bych sama nejela.“ Oba se odmlčeli.

„Jmenuji se Hugo Mayer. Tady je má navštívenka. Když budete mít cestu do Klatov, zastavte se u mě. Jsem hypnotizér,“ a podal Karle kartičku. Karla se trochu zalekla. „Ne, nelekejte se. Hypnóza není nic nebezpečného, nebo zakázaného. Můžeme se podívat do vaší minulosti, odhalíme spolu tajemství vaší mysli. Už budu muset jít. Opatrujte se, Karlo, říkám to správně?“

„Ano, ale jak...“

„To nic, Karlo, na viděnou,“ políbil jí ruku a odešel.

Karla si prohlížela navštívenku: HUGO MAYER, HYPNOTISER, DLOUHÁ 15, KLATOVY.

„Už jede! Konečně se k tomu odhodlala. Věděla jsem, že poslechne,“ jen tak polohlasně si špitala Klára a urovnala si sukni. Spadnuvší kartičky si ani nevšimla. Konečně se odhalí celá pravda, konečně jí bude moct všechno říct. Tam, v Alžbětíně, na místě, které pro ni tolik znamená.

Alžbětínské panství je již dávno opuštěné. Bydlí zde jen správce Malina.

„Vítám vás, milostivá slečno.“

„Dobrý den, vy se na mne ještě pamatujete?“ podivila se radostně Karla.

„Jakpak by ne, když jste si tu hrávala ještě s...“ nedopověděl. „Jste velmi podobná vaší paní matce. Dej jí pán Bůh klid. Pojdte, zavedu vás do vašeho pokoje. Mrzí mě, že jste bývala nenapsala, že přijedete, dal bych to tu pořádně do pucu.“

„To nevadí, Malino, já se rozhodla až včera.“

Byla už tma, na cestě byla Karla skoro celý den. Únavou se jí klížily oči.

„Budete si přát večeri?“

„Ne, děkuji, dám si jen jablko. Zítra ráno pojedu do Klatov. Potřebuji si tam něco zařídit. Odpoledne budu zpátky.“

„Pokud byste chtěla, slečno, mohu vás dovézt. Pojedu do města koupit potraviny a nové houně.“

„Dobře, děkuji.“

Pokoj, ve kterém měla spát, jí přišel důvěrně známý. Otevřela pár prázdných skříní, odtáhla šuflík od psacího stolu. Zůstala zaraženě stát.

Vyndala převázanou hromádku fotografií a starých zažloutlých dokumentů. Křestní list na jméno Karla Herbergová, narozena 15. srpna 1866 v Alžbětíně. Křestní list na jméno Klára Herbergová, narozena 15. srpna 1866 v Alžbětíně. Co to znamená? Karla rozrušením omdlela.

Ráno ji probudil křik kohouta. Rychle se oblékla, Malina už čekal s koňmi na dvoře.

„Dobré ráno, slečno, spalo se vám tady dobře?“

„Dobrá, ale ano, docela dobře jsem spala.“

V Klatovech ji Malina vyložil na náměstí: „V kolik vás mám tady vyzvednout?“

„Tak za dvě hodiny? To mi bude stačit.“

„Dobře, budu tady,“ řekl Malina a pobídl koně.

Karla vyhledala Dlouhou ulici. Byt hypnotizéra Mayera našla snadno. Zatáhla za zvonek.

„Vítejte, Karlo, věděl jsem, že přijedete. Pojdte prosím dále.“

„Nevěděla jsem, jestli k vám mám vůbec přijít, ale víte, včera se stala věc, která mě utvrdila v tom, abych k vám zašla.“

„V pořádku. Lehněte si prosím na tuto lenošku, udělejte si pohodlí a dívejte se mi do očí,“ mluvil klidným hlasem. To Karle dodávalo důvěru, a proto učinila, co řekl.

„Jste uvolněná, nic vás netrápí. Chce se vám spát. Oči se vám klíží, přichází na vás spánek. Pomalu usínáte a už spíte, Karlo,“ říkal čím dál pomaleji. „Tak je to správně, Karlo, nyní se podíváme, kde se právě nacházíte.“

„Jsem u nás na panství. Ale, ale nejsem tu sama... Je tu se mnou nějaká žena, ne, to je má matka!“ „Výborně a dál?“

„Je tu ještě nějaká holčička, běží kousek přede mnou, běží dál do lesa, co je za statkem. Ne, neběhej tam, je už tma a je mi zima. Pojď zpátky domů, maminka nás bude hledat! Ně, ta ta holčička, vypadá jako já! Kdo jsi? Ne, počkej, stůj! Tam nesmíme! Slyšíš? To kráká havran. Vrať se! Ne, ne, ne! Nechod tam! Ne, nechci jít s tebou, já tu chci zůstat s maminkou! Ně, ně, Kláro, to ně!“ Karla se probudila s pláčem.

„Nic se neděje, jen plačte, plačte,“ řekl Hugo a podal jí čistý kapesník. „Ulevilo se vám?“

„Možná, v hlavě se mi to všechno motá... Co to všechno znamená?“ vzlykala Karla.

„To nevím, na to budete muset najít odpověď jinde, slečno.“

„Děkuji vám mnohokrát, pane Mayere.“

„Rádo se stalo, slečno Karlo.“

Malina už na Karlu čekal: „Všechno v pořádku, slečno?“

„Ano, jen je mi zima, pojďme už domů.“

Za městem na ně čekala bílá krajina. „Povězte mi, Malino, měla jsem sestru?“ zeptala se do ticha. Malina se snažil neodpovídat a dělat, že Karlu neslyšel, její upřený pohled na něj mu to ale nedovolil: „Ano slečno, měla jste sestru. Dvojče. Jmenovala se Klára.“

„Tak je to přeci jen pravda...“ vydechla Karla. „Co se s ní stalo? Kde je?“

„Utopila se v močálech za panstvím... Nebyly vám ještě ani čtyři roky. Hrály jste si v lese, běhaly jste a najednou jste se ztratily. Když to vaše paní matka zjistila, běžela vás hledat, ale už bylo pozdě. Viděla jen Kláříno bezvládné tělo v bažině a vás, slečno, plačící na břehu. Bylo to strašné! Dodnes na to musím myslet. Budí mě to ze spaní,“ otrásl se Malina.

Karla se nezmohla ani na slovo, jen tiše plakala.

Když přijeli zpět na statek, ulehla do postele. Spát, kéž by mohla usnout a pak se probudit z toho zlého snu. Průvan odvál závěs a odhalil siluetu ženské postavy. „Jsi to ty, Kláro? Už vím, kdo jsi! Jsi má sestra! Co tady děláš? Co tu chceš?“ Karlin hlas se chvěl. „To jsem ráda, sestřičko, že jsi mě poznala. Konečně jsme zase spolu. Už se nikdy nerozloučíme. Pojď se mnou.“

„Ale já nechci, Kláro, proč bych měla jít?“ a aniž by si to uvědomovala, kráčela pomalu Karla zahradou k lesní cestě. „Jak to, že jsem na tebe zapomněla?“

„Po mé smrti jsi prodělala šok a k tomu se přidal zápal plic. Když ses uzdravila, matka se rozhodla, neříkat ti, co se stalo. Uklidili všechny mé fotografie, hračky, oblečení... Jako kdybych nikdy nebyla! Ale já byla, slyšíš, Karlo! Já byla! A teď už budeme navždy spolu!“ Cesta je dovedla až k močálu. „Neboj se, Karlo, stáhnou tě k sobě! Pojď, podej mi ruku!“ Její hlas zněl naléhavě a důrazně. Karle se po tváři hrnuly slzy: „Ach sestřičko, sestřičko moje, už jdu, už tě nikdy neopustím. Neboj, už nikdy nebudeš sama,“ udělala krok, a ještě další a tenká vrstva ledu se pod ní prolomila a hladina se zavřela.

Našli ji až druhý den ráno. Ten den přinesl listonoš Malinovi urgentní dopis od pratety Emílie. Když nepřišla Karla domů ani další den a objevila poloprázdnou skříň, věděla Emílie ihned, kam se mohla vypravit. Sama se ale na cestu vydat nemohla. Dopis obdržela od lékaře dívčího penzionátu. Obsah Emílii velmi zaskočil: „Velevážená paní Herbergová, dovoluji si vám oznámit, že vaše praneťeř sl. Karla Herbergová trpí nemocí zvanou schizofrenie. Slečna má bludné představy, mluví sama se sebou, jednou se pokusila i o sebevraždu, když se chtěla utopit v jezírku. Prý jí to poradil hlas ze snu. Důrazně vás proto žádám, abyste slečnu nespouštěla z dohledu a v případě jakýchkoliv atak vyhledala odbornou pomoc. S největší úctou, MUDr. Sieberg, lékař.“

Pohřbili ji v rodinné hrobce v Alžbětíně. Vedle své matky a sestry. Na hrob nechal Malina udělat dva malé mramorové andělíčky. Jeden pro Karlu, druhý pro Kláru. To, aby se sestry nehádaly.

Izabela Straková

Kromě Literární kavárny se také věnuji psaní básní a novel. Tento rok mi vyjde první kniha s názvem Bezejmenný, což zatím považuji za svůj největší literární počín. Momentálně ale pracuji na další novele, takže u Bezejmenného jsem rozhodně neskončila...

Člověk a Hlas – Jak už je asi z úvodního citátu zřejmé, k napsání této povídky mě přivedl Dostojevského román Zločin a trest, který jsem tou dobou četla.

Člověk a Hlas

„V rohu map z 15. století bývá prázdný prostor bez tvaru a jména, kde jsou napsána tři slova: hic sun leones. Onen temný kout je i v člověku. Vášně obcházejí a bouří kdesi v nás, a v tomto temném prostoru duše lze oprávněně říci: Zde jsou lvi.“

F. M. Dostojevskij

Muž ležel nahý ve vlažné vodě, hlavu do půli ponořenou. Měl zavřené oči a tvář mu brázdily hluboké vrásky připomínající jizvy. Zaposlouchal se. Slyšel pohyb tekoucí vody a za tím ještě něco... ještě cosi na pozadí, hluboko uvnitř sebe. Muž vnímal vlastní pulz. Nenáviděl ten zvuk, neboť mu připomínal smrtelnost, ty věčně tikající hodiny zabořené do hrudi. Buch buch, tik tak, už se blíží, už jde... Pomalu a stále. Otevřel oči a rychle se vynořil, aby tu myšlenku zahnal. Přešel si dlaní po řídkých vlasech a chvilku jen tupě zíral na staromódní dlaždice pravidelně rozmístěné po zašedlé stěně koupelny. Místnost byla malá a navlhla, vana příliš krátká pro mužovo tělo, takže musel krčit kolena až k břichu, chtěl-li se vykoupat. Na pračce, jež se krčila v protějším rohu, se zabydlela vrstva špíny. Muž s prázdným pohledem vylezl z vany.

„Odporné,“ poznamenal Hlas se znechucením. „Jak to můžeš pořád snášet?“

„A co mám dělat?“ ptal se zoufale Člověk.

„Moc dobře víš...“ zašeptal Hlas a chladně se zasmál. „Oba to víme, myslíš na to, stále to máš v hlavě, sníš o tom. Pořád dokola a dokola. Je jen otázka času, kdy se nápad promění v čin.“

„Ale,“ zajíkal se Člověk, „jak je to všechno nízké! Jak je to ohavné a nuzné!“

Zatímco vteřinová ručička trhavě tikala, muž přecházel pokojem jako šelma v kleci. S rukama složenými za zády pochodoval a bloudil kdesi v hlubinách vlastního nitra. Bylo mu kolem čtyřiceti let, ale vypadal na padesát. Především jeho oči... jeho oči se zdály starší než sám čas. Ta bolestí protkaná modř hleděla kamsi a zároveň nikam. Odbila jedenáctá, muž se zadíval na kuchyňský nůž ležící na rozviklaném se stole.

„Navíc,“ pokračoval Člověk, „nic to nezmění.“

„Změní se vše,“ sykl Hlas upřeně pozorující Člověka. „Už jen ten pocit jednat. Natáhnout ruku a zdvihnout korunu ze stoky. Překročit tu mez. Konat... jak odvážně to zní! Všichni velcí muži se tak jednou rozhodli a dnes jim stavíme pomníky, vítězné oblouky a sochy se zlatými vavříny!“

„Já... já nemůžu, je to nelidské!“ Člověk se sesunul do rohu, roztřesenými dlaněmi si zakrýval obličej.

„Nic není lidštějšího,“ usmál se Hlas, pokládaje paži okolo ramen Člověka.

K jeho chřipí pronikal z kuchyně pach kyselého zelí. Zhnuseně si odfrkl a odplivl na potrhaný koberec. Nenáviděl ten puch, a přeci jej musel čichat každý den jeho stejně tak smrdutého života. Náhle se zastavil. Vlna vzteku jím projela jako elektrický výboj, zaťal pěst a bušil do už tak poničené omítky, až z tenké kůže vytryskla krev.

Klouby teď měl nachové, ale bolest necítil. Celou jeho podstatu ovládl zvířecí hněv. Rozpálený jako oheň, a přeci ledově klidný, uchopil nůž a vydal se na mlhavou ulici.

Člověk znenáhla vnímal Hlas docela jinak. Jeho hebkost a nádherná slova měkce dopadaly na zbědovanou duši Člověka.

„Pojď za mnou,“ volal Hlas a vedl Člověka za ruku do své sluje. Uvnitř plál oheň, který by normálně Člověka vystrašil, teď ho ale lákalo teplo, jež se tam rozprostíralo. „Jak je to všechno nízké,“ zamumlal naposledy Člověk, když se držel Hlasu, a zmizel ve sluji.

Nůž projel tělem překvapivě hladce. Ostří drtilo kůži, kosti a tkáň s každým křečovitým pohybem mužovy paže, až z břicha zbyla jen rudá kaše. Dívka měla oči i ústa široce rozevřená, ale žádný výkřik z nich nezazněl. Už nikdy.

Hlas se usmíval na své cestě ze sluje. Po jeho boku kráčela ještě jakási osoba, ale Člověk to nebyl. Člověk vyhasl společně s dívčím životem a Hlasu dělal společnost Vrah. Už navždy.

***Satirický příběh na téma
„Nadvláda tyrana“***

Izabela Straková

Kromě již zmíněné Gabriely Sloupové mám samozřejmě mnoho dalších osobností, které mě v mém tvoření inspirovali. Jsou to např. velkáni jako William Shakespeare, F. M. Dostojevskij, Oscar Wilde, Václav Řezáč nebo A. S. Puškin. Nade všemi však vyčnívá jedno jméno – Victor Hugo. Ač pravděpodobně nikdy nedosáhnou takových výšin jako tito muži, můžu se o to alespoň pokusit a Literární kavárna představuje skvělý start pro začínající autory.

Tygr – Povídka Tygr je reakcí na současnou politickou situaci v ČR, kdy populismus a lež vládnu národu...

Tygr

Tygr si se svrchovaným pohledem prohlížel pláň, jež se pod ním rozprostřela, když vystoupil ze stínů stromů. Chřípí se mu rozšířilo, jak nasál čerstvý vzduch vanoucí z travnatého údolí, z huby mu ukápla slina. „Kdopak tady asi vládne?“ pomyslel si, zatínaje drápy do nově objevené země. Po celodenním pochodu už i jeho svaly cítily únavu, zamířil proto k nedaleké tůni, sklonil hlavu k hladině vody, a ještě než se napil, zahleděl se samolibě do svého odrazu. „Tygře, tygře planoucí,“ zavrnl spokojeně. „Čí ruka nesmrtelná stvořila krásu tak děsivou?“¹ Téměř láskyplně hleděly ty divoké oči do stříbrného zrcadla, zatímco prázdnotou zněla tygrova slova.

Tu však jeho obraz zohyždila vlna přicházející z druhého břehu. Tygr podrážděně vzhledl na opovážlivce, který narušil tak příjemnou chvilku. Spatřil zebra. Jeho prvním instinktem by bylo zvíře na místě zardousit, ale... zebry se přeci obvykle nepohybují samy. Stiskl čelist a vyrazil směrem k ní, ignoruje kručení v žaludku.

„Zebro,“ pronesl co možná nejvlídnějším hlasem, „kde máš stádo?“

Zebra v tu chvíli ztuhla, vytřeštěně zírala na nebezpečnou šelmu. Začala couvat, ale kopýtka se jí v rozrušení pletla. „Počkej,“ zarazil ji tygr zdviženou tlapou, „nechci ti ublížit.“

„Ale, ale,“ koktala zebra, „vždyť jsi tygr. Tygři nás loví.“

„Nesmysl! A i kdyby... vlci vás také loví, ale na vlky se nikdo neptá.“

„Vlci tu nežijí,“ odporovala zebra.

„Že ne? A kdo myslíš, že se za nocí plíží ve stínech a šustí v houštinách?“

„Myslím, že to je jen vítr.“

Tygr si pohrdavě odfrkl. „Není to vítr, zebro. Jsou to vlci. Krouží kolem vás jako supi, kteří čekají na mršinu. Stačí se jen vzdálit od stáda a ...“ Tygr nechal ta slova chvíli viset ve vzduchu, až po chvíli dodal: „A roztrhají vás vlčí čelisti.“

„V životě jsem vlka neviděla,“ zapochybovala zebra.

„Ó ano! Jistěže neviděla! Vlci loví pod rouškou temnoty a pak viní nás, tygry.“ Tygr pochmurně zavrťel svou mohutnou hlavou. „Hrozné... Je těžké býti zebrou, sám to dobře vím.“

„Jak to můžeš vědět? Vždyť jsi tygr.“

„Já že jsem tygr? Podívej na mě, mám pruhy jako ty, jsem zebra.“ Zebra si prohlížela žíhanou srst svého společníka. Opravdu, pomyslela si, vypadá trochu jako my.

„Víš,“ pokračoval tygr ve svém monologu, „mohl bych vás před vlky ochránit.“

„Jak? Vždyť sám říkáš, že jsi jen zebra.“

„Jsem tygr,“ pronesl pyšně. „Mám však pruhy stejně jako máte vy. Také mám zuby a drápy pevnější než ocel. Dovedl bych ochránit tvé stádo před vlky.“

Zebra se odmlčela a nechala se unášet tou představou. Už žádné starosti, žádné nebezpečí, žádné krveprolití, žádní vlci... Jen hektary zelené trávy a klid. To vše jen díky tygrovi.

„A co bys za to chtěl, tygře?“

„Prozatím stačí, když mě doveđeš k ostatním.“

Zebra přikývla. „Dobrá, pojď za mnou.“

„Dnes ne,“ řekl tygr, „potřebuji ještě něco připravit. Přijdu zítra za prvních slunečních paprsků.“

Následujícího dne tygr navštívil stádo. Na zádech nesl košík přetékající těmi nejzelenějšími listy, které kdy zebry viděly. „Nestyďte se a berte si,“ zahlaholil tygr a usmál se tak, aby mu nebyly vidět zuby. Když každý člen stáda vychutnával listy, odkašlal si a začal mluvit:

„Jak jistě víte, přišel jsem vám pomoci. Přišel jsem vás ochránit před zhoubou vlčí smečky, která se za nocí plíží kolem vás, ruší vaše sny a trhá vaše mláďata.“ Zebry měly huby plné listů, proto nemohly namítnout, že nikdy žádného vlka neviděly a že vlci tu vlastně ani nežijí. „Abych pravdu řekl,“ pokračoval tygr, „nikdy jsem na pláň nechtěl vstoupit, ale situace si to žádá. Je potřeba uchránit nás,

zebry, před nadvládou vlků!“ Zebry stále přežvykovaly zeleň, proto nemohly namítnout, že tygr není zebra. „Z tohoto důvodu jsem vyslyšel hlas lidu a stanu se vaším vládcem. Nikdy jsem takovou funkci nechtěl, ale situace si to žádá. Má-li kdokoliv jakékoliv námitky, ať promluví!“ Vzduchem se neslo jen přežvykování těch nejzelenějších listů, které kdy zebry spatřily. „Dobrá,“ usmál se tygr a ponejprv ukázal zuby. „Budu vám vládnout.“

¹ William Blake – Tygr, překlad Jiří Josek

***Sci-fi příběh na téma
„Tajemný svět za zrcadlem“***

Izabela Straková

Lajka – K napsání této sci-fi povídky mne překvapivě vůbec neinspiroval vesmírný závod mezi SSSR a Spojenými státy. V době, kdy se zrodil nápad na stvoření Lajky, jsem poslouchala písničku Davida Bowieho Space Oddity, přičemž jsem zároveň venčila své tři psy... Nu a zkrátka jsem to spojila dohromady.

Lajka

Od startu Sputniku 2 uplynul už týden. Moskva se ten večer – 10. listopadu 1957 – zdála chladněji než obvykle. Ulice zely prázdnotou, jediným hlasem té melancholické noci byl ledový vítr brázdící ulicemi hlavního města. Oblohu pozastřel dým z továren, a tak profesor Oleg Grigorijevič Gazenko neviděl jedinou hvězdu.

„Ach, Lajko, ach, má milovaná...“ mumlal si muž v opilosti. Prsty svírající hrdlo láhve měl celé promodralé, zpoza kulatých brýlí mu kanuly slzy. A srdce... srdce měl těžké jako samotný svět. I přesto, že vypil už půlku vodky, nedokázal z hlavy dostat představu, která mu od 3. listopadu rozdírala mysl. Užřel ji, svou fenku, kterou cvičil po tak dlouhou dobu, jak marně lapá po dechu v klaustrofobickém prostoru kokpitu. Tušil strach v jejích nevinných očích. Slyšel její žaludek, jak se bolestně svírá každým okamžikem posledních dní. Viděl její samotu v černém vesmíru, vysoko nad ostatními bytostmi. Cítil chlad jejího mrtvého těla... Byly jí hvězdy útěchou? Uklidnila Lajku sláva, které se jí dozajista dostane potom, co naposledy vydechne? „Ne!“ zařval profesor a mrštil lahví o stěnu budovy.

Potácel se s neodbytnou vidinou dál směrem k řece. „Nic neospravedlňuje smrt. Žádné vědecké poznatky, žádný člověk, žádná bytost nemá právo vzít život. Nic a nikdo!“ Muž zakopl a zhroutil se na špinavou dlažbu. V tu chvíli zaslechl šum Moskvy tekoucí pod jeho nohama. „Ach ano, tak to musí být ...“ řekl si pro sebe. „Nejde o Lajku, jde o princip. Spáchal jsem zločin a... musím být potrestán.“ Ten nápad ho uchvátil. Cítil se, jako by konečně vyřešil problém. Jako kdyby konečně určil neznámou v rovnici. Jistě, musí se tak stát! Se zarážejícím klidem sestoupil k řece. Zadíval se na hladinu a v ten moment ucukl. Hleděla naň tvář starce, tvář protkaná vráskami a časem. S úsměvem dospělých zamával svému odrazu v zrcadlu. „Kéž by to bylo všechno jinak,“ pronesl, zatímco jeho tělo padalo do ledového chřtánu vody.

Profesor se probрал jako každé ráno ve své posteli. Nevzbudil se však poklidně jako obvykle, tentokrát vyskočil a nevěřícně hleděl kolem sebe, prohmatává si tělo. Byl to jen sen? Nebo snad nějaká iluze? Nesmysl, zavrtěl Oleg vzpurně hlavou, moc dobře si pamatoval šok ze studeného sevření řeky. Realita pro něj nikdy nebyla hmatatelnější než onen listopadový večer. A přeci jen stál v ložnici, v níž se probouzel každý den. Všechno se zdálo v pořádku, až na...

Profesor Gazenko zatleskal rukama. Neozvalo se nic. Pokusil se promluvit, ale z jeho úst nevyšlo jediné slovo. Popadl housle stojící v rohu, několikrát přejel smyčcem po strunách, ale ty nevydaly jediný tón.

Jsem hluchý, pronesl němě. V tu chvíli se zvenčí ozval psí štěkot.

Oleg, stále v pyžamu, vyběhl na ranní moskevskou ulici. Auta, vylučující hustá černá oblaka, bezhlesně projížděla po rozpraskané silnici. Lidé stáli proti sobě a jako ryby tiše pohybovali rty. Jen štěkot toho toulavého psa se linul tichem.

Můj Bože, co se to děje? Je tohle peklo? Je snad tohle můj trest, neutuchající nářek zvířete, jež jsem zahubil? Lajka...

„Lajka!“ pronesl profesor a to jméno zaznělo stejně zřetelně jako mučivé psí zavytí. Ostatní lidé se na Olega překvapeně otočili. „Lajka! Lajka!“ znělo z tisícovek hrdel. Oleg Grigorijevič Gazenko vzlhl k nebi. *Ona žije, pomyslel si.*

Celý zpocený přiběhl do laboratoře, ve které fenku testoval. Ruce se mu třáslly, když listoval technickými plány Sputniku 2, čelo měl celé zkrabacené, oči propalovaly listy papíru. *Ano, to by šlo, mumlal si nezvučně. Stačí jen postavit o něco větší model...*

Profesor Oleg Grigorijevič Gazenko pracoval na svém novém projektu sedm nocí a sedm dní. Ne-

spal, nejedl, jen počítal a později stavěl družici té doby nevídanou. Nepojmenoval ji Sputnik 3, jak by se očekávalo. Říkal jí Naděje.

Poslední den nasedl, stejně jako kdysi jeho zbožňovaná fenka, do úzkého kokpitu a vyrazil ke hvězdám. V hlavě mu zněl jen tlukot vlastního srdce a psí štěkot ozývající se z dálky, někde vysoko nad ním. Poté, co překonal hranici vesmíru, tedy 100 kilometrů nad zemí, psí vytí ustalo. Profesor tomu nerozuměl, rozhlížel se kolem sebe, hledal svou Lajku, aby ji zachránil z prázdnoty. Svět kolem byl však stejně temný jako onen listopadový večer, kdy spáchal sebevraždu.

Jan Smitka

Student Gymnázia Ludka Pika v Plzni, který tráví většinu času stepem a hudbou. Hraje na elektrickou kytaru v plzeňském funky uskupení Moodshake, píše své skladby, písňové texty, či poezii. Působil i jako trenér sportovního šermu, jemuž se věnoval osm let.

Zrcadlo

Dveře obchodu se otevřely a dovnitř vstoupil mladý muž, průměrně vysoký, moderně oblečený a s výrazem neotřesitelného sebevědomí ve tváři. Vypadal přesně jako člověk, který má na světě ze všeho nejraději sám sebe. Cílový zákazník. Chvilí se procházel sem a tam, prohlížel si s opovržením všechny knihy a vypadal, jako kdyby něco hledal. Najednou se zastavil uprostřed místnosti a podíval se na mě. Beze slova jsem nakreslil ve vzduchu prstem ovál a ukázal doprava za skříň, kam od vchodu nebylo vidět. Pochopil a vydal se tím směrem, nezapomněl po mně ovšem ještě hodit jeden povýšený pohled. Ano, rozhodně je to ten správný.

Vešel do zadní místnosti a začal se usmívat. Jediné, co ho mohlo potěšit více, než on sám, bylo něco, v čem se na sebe mohl dívat. Kruhová místnost plná zrcadel, které pokrývaly všechny stěny, těchto příležitostí dávala spoustu, ale on si vybere jenom jedno, věděl jsem to. Většinou člověk lehce pochybuje, ale teď jsem si byl jistý. A opravdu, po chvíli těšení se krásami, jež mu skýtaly postavy v zrcadlech všude okolo, zaměřil svůj zrak na zrcadlo opřené ledabyly o zeď. Nebylo ničím zvláštní, ale všichni měli tendenci si vybírat právě to, jen já věděl proč. Snad to jediné, co bylo na zrcadle zajímavé, bylo číslo 276, které vypadalo, jako když ho do rámu někdo vyryl drápy. Přišel k němu a dlouze se do něj zadíval. Úžasem otevřel ústa a do očí mu vhrkly slzy. Připadal si ještě krásnější než kdy dříve, nic tak nádherného svět nemohl nikdy předtím spatřit. Popošel blíže, aby se na sebe mohl lépe podívat, aby mohl obdivovat každou křivku své tváře, natáhl ke svému odrazu ruku způsobem, kterým se dívka chystá dotknout tváře svého milence, a položil si dlaň na obličej.

Nikdy nezažil takovou bolest. Měl pocit, že mu někdo láme všechny kosti, že se mu šlachy trhají a zase spojují, že ho někdo líbá, ale každý polibek mu strhává maso z těla. Otevřel oči. Klečel na zemi a ruce měl v rozpažení připoutané okovy ke stěně za sebou. Byl v obří červené jeskyni, která svou velikostí musela obsáhnout snad celý svět. Když se rozhlédl kolem sebe, naskytl se mu strašlivý pohled. Muži, ženy, všichni svázaní jako on, sklonění pokorně k zemi v kaluži své krve, aby jim nebylo vidět do tváře. Najednou před ním někdo stál. Přestal se rozhlížet a podíval se na něj. Obří postava, s mohutným tělem z černého kamene, drápy z temného skla, očima z rubínů a s dychtivým výrazem. Nikdo mu nemusel nic říkat, vše mu došlo. Všichni ostatní vězni měli místo obličeje pouze krvavou lebku. Démon se sehnul, svou rukou chytil celý jeho obličej, zaryl mu drápy do masa a trhl. Výkřik ztělesňující nekonečnou agónii se nesl celou jeskyní a odrážel se od jejích mohutných stěn. Nikdo se ani nepohnul, jak by taky mohl. Démonův řev bylo to jediné, co přehlušilo hlas jeho utrpení.

Do zadní místnosti vešla žena a začala se smát. Tolik krásy na jednom místě. U ní jsem si tolik jistý nebyl, ale věřil jsem jí. Po chvíli se zaměřila na zrcadlo opřené o stěnu, skoro jako by ho nikdo nechtěl, a jak se v něm spatřila, nemohla od něj odtrhnout oči. S výrazem naprostého obdivu se k němu s nataženou rukou rozešla. Snad to jediné, co bylo na zrcadle zajímavé, bylo číslo 277, které vypadalo, jako když ho někdo do rámu vyryl drápy.

Jan Anderle

Učitel češtiny na VOŠ a SPŠE Plzeň

Jako moderátor více než dvacet let externě spolupracuje s Českým rozhlasem Plzeň. Je členem rady Wolkrova Prostějova a jako soutěžící i jako porotce se účastnil mnoha ročníků této soutěže. Je členem divadla MY, které v Plzni pravidelně připravuje pořad Čítání lidu.

Tereza Dubnicková

Učitelka češtiny na Gymnáziu Františka Křížíka

Vystudovala Pedagogickou fakultu ZČU v Plzni. Již deset let působí jako produkční festivalu Divadelní léto pod plzeňským nebem. Dlouhá léta externě spolupracuje s Divadlem Josefa Kajetána Tyla, především se souborem baletu. Účastnila se mnoha soutěží sólových recitátorů.

Štěpán Špád

Učitel češtiny a angličtiny

Vystudoval češtinu a angličtinu na FF UK v Praze, nyní vyučuje jazyky na Gymnáziu J. Vrchlického a hru na kytaru v ZUŠ J. Klíčky v Klatovech. Zabývá se též psaním povídek a písňových textů, překlady poezie, hrou na různé hudební nástroje, fotografováním a sborovým zpěvem. Získal ocenění v několika literárních soutěžích (Literární šumava).

Helena Šlesingerová

Ředitelka Knihovny města Plzně

Je absolventkou Pedagogické fakulty v Plzni a vysoké školy strategického řízení v Brně (B.I.B.S., a. s.). Od roku 1986 pracuje v Knihovně města Plzně, kde se přes pozici vedoucí Ústřední knihovny pro děti a mládež dostala až k funkci ředitelky. Prostřednictvím Kruhu přátel knižní kultury a spolku Pro libris, se dlouhodobě zabývá podporou regionálního literárního dění. Od roku 1991 vede Ason-klub – literární klub mladých a nezavedených autorů západních Čech. Od roku 2002 se jako redaktorka podílí na vydávání měsíčníku PLŽ – Plzeňský literární život. Je členkou Obce spisovatelů ČR a Střediska západočeských spisovatelů v Plzni, předsedkyní odborné sekce Klub dětských knihoven Svazu knihovníků a informačních pracovníků České republiky. Na katedře filozofie Filozofické fakulty ZČU v Plzni externě vyučovala předměty Tvůrčí psaní (1996), Člověk, umění, svět literatury (1997), Kreativita (1998) a Bibliopedagogika (2009–2014). Působí jako lektorka v oblasti tvůrčího psaní, práce s poezií a práce s dětmi a mládeží v knihovnách, organizátorka literárních večerů a akcí a rovněž jako porotce regionálních literárních soutěží (Literární Františkovy Lázně, Literární Šumava, Cena Bohumila Polana aj.). Píše básně a drobnou publicistiku.

Apolena Veldová

Herečka souboru činohry DJKT

Do činoherního souboru nastoupila jako zralá herečka. Má za sebou bohatou divadelní zkušenost i jistotu rodinného uměleckého zázemí. Její otec Josef Velda léta působil v pražském Národním divadle, matka pracovala v Československé televizi, bratr Martin hraje, dabuje i režisuje, manžel Milan Kačmarčík je také herec. Po absolutoriu pražské konzervatoře (1985) nastoupila do činoherního souboru Státního divadla v Ostravě (dnešní Národní divadlo moravskoslezské), ale účinkovala i v Komorní scéně Aréna. Ke klíčovým rolím patřila Desdemona v Othellovi, Rosalinda v Jak se vám líbí nebo třeba Kateřina ve Zkrocení zlé ženy.

Za Emilii Marty z Věci Makropulos (1995) byla v užší nominaci na Cenu Thálie. V letech 2002–2013 hrála v pražském Švandově divadle. Na ostravské i pražské konzervatoři a na fakultě AMU vyučovala herectví a jevištní řeč. V Divadle J. K. Tyla se již zhostila rolí v inscenacích Srpen v zemi indiánů, Unavení sluncem, Sluha dvou pánů, Tři sestry, Počestné paní plzeňské aneb mistr ostrého meče, Linie krásy, Drahomíra a její synové (Krvavé křtiny), V žen Karla IV., Past na myši ad. V současnosti ji zde můžete vidět v inscenacích Modrovous (Sir Halewryn), Tartuffe či 50 odstínů (České porno).

LITERÁRNÍ KAVÁRNA

2019/2020

Divadlo J. K. Tyla vyhlašuje další ročník literární soutěže Literární kavárna 2019/2020. Soutěž je určena pro všechny, kteří se věnují psaní, nebo s ním chtějí teprve začít. Jednotlivá kola soutěže na sebe nenavazují, zájemci se tedy se svými texty mohou přihlásit do libovolného z nich.

Nově se soutěží ve dvou kategoriích. V juniorské kategorii 14 až 26 let a seniorské kategorii od 26 let.

TÉMATA

Výročí sametové revoluce

Dramatizace vítězného textu bude součástí slavnostního činoherního večera na Malé scéně v listopadu 2019.

Umělá inteligence

Inspirací k vašemu sci-fi příběhu může být třeba Čapkovy drama R.U.R. inscenované na Nové scéně.

Přichycen při činu

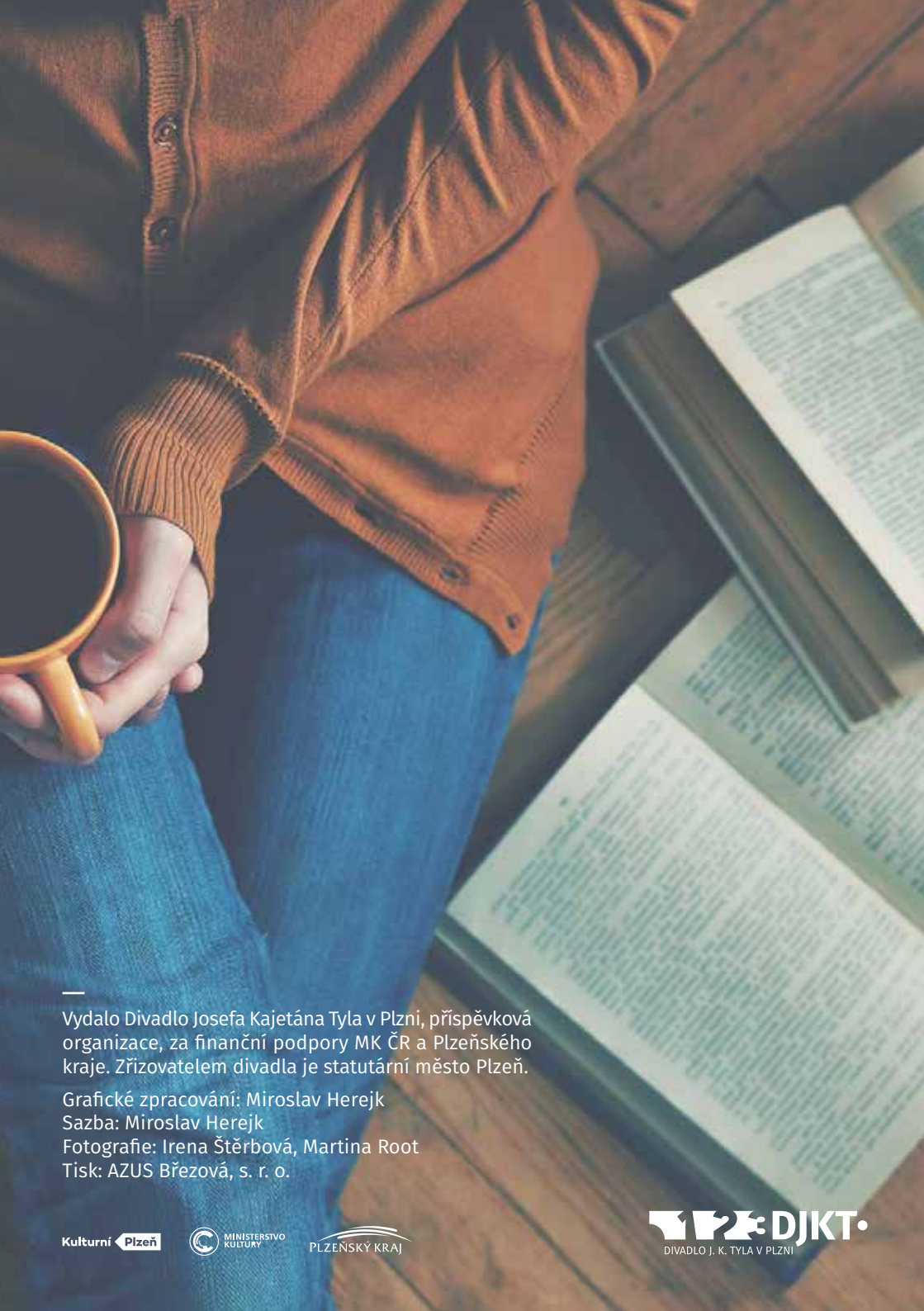
Pobavte nás humoristickou povídkou. Inspirací se může stát třeba činoherní fraška Brouk v hlavě.

Poezie

Básnická tvorba na volné téma.

Podrobnosti najdete na www.literarnikavarna.djkt.eu

Vydalo Divadlo Josefa Kajetána Tyla v Plzni, příspěvková organizace, za finanční podpory MK ČR a Plzeňského kraje. Zřizovatelem divadla je statutární město Plzeň.

Grafické zpracování: Miroslav Herejk

Sazba: Miroslav Herejk

Fotografie: Irena Štěrbová, Martina Root

Tisk: AZUS Březová, s. r. o.